

Załącznik
do Uchwały Nr III/20/2018
Rady Gminy w Zakrzewie
z dnia 11 grudnia 2018 roku

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
GMINY ZAKRZEW NA 2019 ROK

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Zakrzew na 2019 rok określa lokalną strategię działań w zakresie profilaktyki uzależnień i minimalizacji szkód, jakie wynikają z nadużywania alkoholu. Gmina na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencje do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

Uzależnienie od alkoholu jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Choroba alkoholowa ma wiele aspektów: wpływa na sferę zdrowotną, psychiczną, duchową i rodzinną uzależnionego. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu wyróżniają się na tle innych ze względu na ich wpływ na wiele dziedzin życia społecznego. Przyczyniają się do negatywnych zjawisk, jak wypadki komunikacyjne, wykroczenia i czyny karalne. Nietrzeźwość to także jedna z głównych barier utrudniających wydostanie się z biedy. Niejednokrotnie z uzależnieniem wiąże się problem przemocy domowej.

Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych. Niezmiernie istotne jest również wzmocnienie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek.

Niniejszy dokument zawiera plan działań w zakresie profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu, będących kontynuacją działalności z lat poprzednich i jest zgodny z założeniami:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137);
2. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1492);
3. Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020;
4. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2018 r. poz. 1492).

Kierunki działania określone w Programie zgodne są z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA

Gmina Zakrzew jest gminą wiejską w powiecie radomskim w województwie mazowieckim.

Według danych referatu ewidencji ludności Gmina Zakrzew na dzień 31.10.2018 roku liczyła 12 777 mieszkańców, w tym 9 849 osoby powyżej 18 roku życia. Według szacunkowych danych PARPA populację osób, u których można zdiagnozować problem wynikający z nadmiernego spożycia alkoholu, w odniesieniu do Gminy Zakrzew przedstawia poniższa tabela:

		W Polsce	W Gminie Zakrzew
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Ok. 2% populacji	Ok. 770 tys.	Ok. 195 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Ok. 4% populacji	Ok. 1,5 mln	Ok. 395 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinie alkoholików	Ok. 4% populacji	Ok. 1,5 mln	Ok. 115 dzieci
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,7 mln	Ok. 490-690 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Ok. 2 mln osób dorosłych i dzieci	Ok. 350 osób

Na terenie Gminy znajduje się 31 punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonego do spożywania poza miejscem sprzedaży oraz 3 punkty gastronomiczne. W ciągu ostatnich lat ilość punktów sprzedaży alkoholu stopniowo spadała (35 w 2015 roku, 34 w 2016 roku), zachowując w porównaniu do roku poprzedniego stałą wartość. Jednocześnie zwiększa się ilość lokali, w których podawany jest alkohol (1 w 2014 roku, 2 w 2015 i w 2016 roku, 3 w 2017 roku). Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na ok. 375 mieszkańców. Jest to wyższa wartość niż średnia krajowa.

W Ośrodku Zdrowia w Zakrzewie funkcjonuje Punkt informacyjno-konsultacyjny, w którym prowadzone są konsultacje dla osób uzależnionych i ich rodzin. Punkt jest dostępny jeden raz w tygodniu w godzinach popołudniowych. Z danych PIK wynika, że liczba osób z problemem alkoholowym, szukających pomocy oraz członków ich rodzin zmniejszała się w ostatnich latach (13 osób z problemem alkoholowym w 2014 i 2015 roku oraz 6 w 2016 roku, 11 członków rodzin w 2014 roku, 12 w 2015 roku, 8 w 2016 roku). W poprzednim roku zauważono jednak ponowny wzrost zgłaszających się osób uzależnionych (13 osób), co daje nadzieję, że uzależnieni zdają sobie sprawę ze swojego problemu i szukają pomocy. Jednocześnie zmniejszyła się ilość sprawców przemocy (5 w 2016 roku, 4 w 2017 roku).

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mogą szukać pomocy w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest motywacja osób uzależnionych do podjęcia leczenia i wskazanie sposobów na przezwycięzenie problemu uzależnienia. Według danych GKRPA zmniejszyła się ilość wniosków kierowanych do sądu (z 11 w 2016 roku do 4 w 2017 roku). W ubiegłym roku w toku prowadzonego postępowania przeprowadzono rozmowy motywujące z 19 osobami uzależnionymi oraz 38 członkami ich rodzin. Wyraźnie widać duże zainteresowanie otoczenia rodzinnego, w którym żyje człowiek uzależniony, by szukać pomocy.

Ze względu na charakter problemów alkoholowych niezwykle istotna jest działalność profilaktyczna, skierowana do dzieci i młodzieży. Badanie ESPAD przeprowadzone w 2015 roku daje obraz tego, że wśród młodzieży wyraźny jest trend spadkowy zachowań ryzykownych związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych. Młodzież coraz rzadziej kupuje napoje alkoholowe. Zmniejsza się także odsetek postrzegania dostępności alkoholu jako łatwego do zdobycia. Wiąże się to z większą świadomością młodych ludzi, wynikającą z działań profilaktycznych w szkołach oraz ze zwiększeniem odpowiedzialności sprzedawców napojów alkoholowych.

Dzieci z rodzin z rodzin alkoholowych objęte są szczególną opieką w świetlicach wiejskich. Z szacunkowych danych wynika, że niemalże 25% uczestników zajęć świetlicowych pochodzi ze środowisk patologicznych.

CELE PROGRAMU

Zasadniczym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez minimalizowanie szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych poprzez:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych używek,
- ograniczenie dostępności do alkoholu poprzez kreowanie lokalnej polityki w tym zakresie,
- ograniczenie zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez młodzież,
- wspieranie tworzenia alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji zadań programu,
- edukacja publiczna o konsekwencjach nadużywania substancji uzależniających, promocja zdrowego stylu życia,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, zajmujących się problematyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w środowisku rodzinnym
- zwiększenie dostępności świadczeń i programów dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych w zakresie leczenia i rehabilitacji.
- wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych we współpracy z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ADRESACI PROGRAMU

Ze względu na specyfikę i szeroki zasięg problemu alkoholowego adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Zakrzew, a w szczególności następujące grupy osób:

- osoby uzależnione od alkoholu oraz osoby pijące ryzykownie i szkodliwie,
- dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem),
- rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym.

ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY

Realizatorem Programu jest Wójt Gminy Zakrzew za pośrednictwem Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W realizacji Programu uczestniczą:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Komisariat Policji,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewie,
- Świetlice wiejskie,
- Placówki oświatowe, zobowiązane do tworzenia i realizacji szkolnych programów profilaktycznych,
- Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy.

ROZDZIAŁ II

ZADANIA PROGRAMU

Lp.	Cel operacyjny	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1	2	3	4	5	6
I.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	1. Finansowanie działania Punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin – wsparcie psychologiczne i motywowanie do podjęcia leczenia, udzielanie informacji	Psycholog PIK Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	I-XII 2019 r.	Liczba udzielonych porad Liczba osób, którym udzielono porady (w tym osoby uzależnione, współuzależnione DDA)
		2. Wnioskowanie o leczenie na podstawie zgromadzonej dokumentacji, wywiadów środowiskowych, danych z Ośrodka Pomocy Społecznej i Policji oraz podań	Przewodnicząca GKRPA	I-XII 2019 r.	Liczba wniosków o leczenie
		3. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, pomocy, sprzętu niezbędnego do prowadzenia Punktu informacyjno-konsultacyjnego	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Ilość zakupionych materiałów i sprzętu

		4. Finansowanie zajęć profilaktycznych prowadzonych przez terapeutę uzależnień w świetlicach	Pełnomocnik ds. RPA	Wakacje letnie 2019 r.	Liczba przeprowadzonych zajęć Liczba uczestników zajęć
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. Udzielanie porad i pomocy psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie w PIK	Psycholog	I-XII 2019 r.	Liczba porad Liczba osób, którym udzielono porad, będących sprawcami lub ofiarami przemocy w rodzinie
		2. Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba dzieci z rodzin alkoholowych, biorących udział w zajęciach świetlicowych
		3. Finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba uczestników szkoleń
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie problematyki uzależnień, w	1. Prowadzenie w szkołach podstawowych i gimnazjum programów profilaktycznych oraz warsztatów	Pełnomocnik ds. RPA Dyrektorzy szkół	I-XII 2019 r.	Liczba przeprowadzonych programów Liczba osób biorących udział w zajęciach

szczegółności dla dzieci i młodzieży	profilaktycznych dla dzieci i młodzieży			
	2. Wspieranie działań profilaktycznych, polegających na organizowaniu zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach spędzenia wolnego czasu	Pełnomocnik ds. RPA Szkoly i świetlice	I-XII 2019 r.	Liczba uczestników zajęć (w tym ze środowisk zagrożonych uzależnieniem)
	3. Wyposażenie świetlic wiejskich i szkolnych w sprzęt i materiały służące do prowadzenia zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą z terenu gminy	Pełnomocnik ds. RPA Szkoly i świetlice	I-XII 2019 r.	Liczba doposażonych placówek
	4. Organizacja we współpracy ze szkołami i świetlicami wiejskimi przedsięwzięć, mających na celu promocję zdrowego, wolnego od używek stylu życia oraz asertywnych zachowań i właściwych postaw społecznych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników zajęć i imprez
	5. Wspieranie wolontariatu	Pełnomocnik ds.	I-XII 2019 r.	

			RPA		
		6. Organizacja i finansowanie szkoleń dla realizatorów programu	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń
		7. Organizacja przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym skierowanych do dzieci i młodzieży, mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego w okresie wakacji	Pełnomocnik ds. RPA	Wakacje letnie 2019 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników
		8. Udostępnianie literatury z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminnej bibliotece	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba zakupionych publikacji Liczba użytkowników zbioru
		9. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba przeprowadzonych kampanii
		10. Działalność edukacyjna w zakresie profilaktyki uzależnień skierowana do rodziców	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły	I-XII 2019 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań

IV.	Czuwanie nad przestrzeganiem zasad wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży oraz ich kontrola	1. Kontrola obiektów handlu w zakresie przestrzegania warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w ustawie i ewentualne cofanie zezwoleń w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości	Przew. Komisji	I-XII 2019 r.	Liczba przeprowadzonych kontroli Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
		2. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, przygotowanie i kolportaż materiałów edukacyjno-informacyjnych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć Liczba odbiorców działań
		3. Czuwanie nad prawidłową lokalizacją punktów sprzedaży alkoholu oraz opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż alkoholu	Przew. Komisji	I-XII 2019 r.	
V.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej	1. Stała współpraca z Policją, Kościołem, GOPS, szkołami, przedstawicielami służby	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	

	rozwiązywaniu problemów alkoholowych	zdrowia w zakresie działań dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
		2. Współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	
		3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i dotowanie zadań wynikających z zapisów Programu, a realizowanych przez te organizacje	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	Liczba przeprowadzonych konkursów ofert Liczba osób biorących udział w zajęciach
VI.	Ewaluacja działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych	1. Gromadzenie danych od realizatorów Programu	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	
		2. Analiza danych, ocena realizacji i sprawozdawczość w zakresie realizacji zadań Programu.	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2019 r.	

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Realizacja Programu jest koordynowana przez Pełnomocnika Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego zadaniem jest:
 - a. Opracowywanie i koordynowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
 - b. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć, mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
 - c. Planowanie, inicjowanie, koordynacja i ocena działalności w zakresie profilaktyki alkoholowej i zwalczania narkomanii.
 - d. Współdziałanie i koordynacja działalności instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów realizujących zadania Gminnego Programu.
 - e. Udzielanie pomocy merytorycznej instytucjom i osobom realizującym zadania związane z profilaktyką uzależnień.
 - f. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej problematyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie.
 - g. Przygotowywanie umów na realizację zadań objętych programem profilaktyki i nadzór nad ich realizacją.
 - h. Prowadzenie spraw związanych z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym przygotowanie dokumentacji dotyczącej otwartych konkursów ofert, umów i ich rozliczanie.
2. Zlecenie realizacji zadań nastąpi zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018 roku poz. 1492). Podmioty realizujące zostaną wyłonione w drodze konkursu ofert.
3. Jednostki realizujące poszczególne zadania zobowiązane są do przedstawiania informacji o stanie realizacji.
4. Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu, będące integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego, zostanie sporządzone i przedstawione Radzie Gminy Zakrzew.

ROZDZIAŁ III

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakrzewie:

1. W budżecie Gminy zapewnia się środki na finansowanie GKRPA.
2. Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie zryczałtowane za udział w posiedzeniu komisji. Przewodniczącej Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 260 zł, członkom Komisji w wysokości 220 zł.
3. Podstawą do wypłaty wynagrodzenia jest udział członka komisji w posiedzeniu komisji potwierdzony podpisem na liście obecności.
4. Wypłata wynagrodzenia następować będzie w terminie do 30 dnia każdego miesiąca.
5. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji (diety, przejazdu, noclegi) na zasadach określonych dla pracowników z tytułu podróży służbowych na terenie kraju.